

Abonamentul

Pentru monarhie:
Pe an 12 cor., $\frac{1}{2}$ an
6 cor., $\frac{1}{4}$ an 3 cor.
Pentru străinătate:
Pe 1 an 18 frcs., $\frac{1}{2}$
an 9 frcs., $\frac{1}{4}$ an
4 frcs. 50 cm.

Fóea apare în fie care
Sâmbătă.

Unirea

Insertiuni

Un şir garmond:
o dată 14 fil., a doua órá
12 fil., a treia órá 10 fil.

Tot ce privesce fóea,
să se adreseze la „Re-
dactiunea și Admini-
stratiunea Unirii”

in
Blaş.

Fóe bisericescă-politică.

Anul XII.

Blaş 22 Februarü 1902.

Numérul 8.

ACTIVITATEA PARLAMENTARĂ.

(Z.) Este un vechü adevér, că cea
mai cumplită tirănie e care să esereita
sub aparenţa legalităţii.

Întreg trecutul nostru politic, în-
tréga istorie a vieţii noastre politice în
esenţa nu e alt ceva, de cât neincetata
luptă pentru susţinerea naţionalităţii
nóstre în puritatea ei în faţa şi în
contra puterii de stat, care sub masca
legalităţii şi al făţărítei equitáti, neîn-
trerupt şi pe tóte căile tinde la nimi-
cirea individualităţii noastre naţionale.

Acest netăgăduit adevér este in-
ceputul greutăţii luptei noastre politice,
căci dacă sint mari pedeci în desvoltarea
nóstră greutăţile ce puterea de stat
ostilă asistentei noastre politice le pune
zi de zi desvoltării noastre apoi nu mai
micí sint dificultăţile nóstre, interne,
cari noi de noi, ni-le creám chiar în
urma confusiunii ce produce împreju-
rarea că nedreptăţile ce ni se fac să
comit tot de una sub aparenţa le-
galităţii.

Ademenitórele cuvinte de constitu-
ţia, lege, drept, şi dreptate sint sedu-
cătóre şi cei creduli ușor devin captivați
de măreţia principiilor ce exprimă, şi
orbiţi de aceste nesciind distinge esenţa
de formă, devin însuşi inconscient direct
orí indirect, aserviţi tendenţelor vedit
contrare fiinţei noastre naţionale.

Acestei confusii cred că-i putem
atribui în mare parte şi divergenţa ce
mai ales în timpul din urmă tot mai
mult iasă la ivelá în opinia publică
románescă, pe tema activităţii, sau mai
bine zis a pasivităţii parlamentare.

E netăgăduit, că activitatea parla-
mentară deschide multe căi pentru va-
lilitatea naţională, dá multe privilegii
pentru desvoltarea conştiinţei naţionale
şi nu mai puţine ocasiuni pentru a face
cunoscută dreptatea cauzei románesci,
dar a aştepta drept rezultat direct im-
bunătăţirea sorţii poporului románesc
de la întrarea ablegaţilor săi în parla-
mentul ugar, este mai mult de cât
optimism.

Cuvintele ademenitóre prin cari
zilnic sîntem chemaţi de cătră detentorii
puterii de stat în parlament sint menite
a mări numai confusia între noi, ca
consequent trecutului sub masca legali-
tăţii şi prin recunóscerea „statului quo,” cu

conlucrarea noastră şi mai puternic să
pótă esereita tirănia insuportabilă.

Evenimentele zilelor ultime ce saü
desfăşurat cu ocasiunea desbaterilor
parlamentare din incidentul votării
budgetului anual ne dovedesc clar, ca
lumina sórelui, că intenţiunea tuturor
bărbaţilor de stat aparţinători rasei
dominante nu e sanarea réului şi a
nedreptăţilor cari mai curând sau mai
târziu se vor résbuna, nu e echilibrarea
puterilor şi a influinţei popórelor
genuine în acésta ţară, ci singur ce
dorese ei a ajunge prin întrarea noastră
în parlament, e că formele prin cari e
astupată şi amuţită dreptatea, să fie
prin noi însine ridicată la nimbul
comunei susţineri şi consimţiri.

Faptul că întreg poporul român
s'a desfăcut de puterea legislativă a
ţării, e o negaţiune eclatantă şi reser-
vaţiune de drept față de institutiunile ce
şovinismul cutropitor le-a investit cu
putere esecutivă fără noi şi în contra
nóstră.

Împrejurarea că în contra voinţii
poporului român sint de fapt căţi-va
români în parlamentul ugar, nu schimbă
absolut nimic în esenţă, cea ce adevé-
resce mai bine împrejurarea că presenţa
lor nici ei nu o consideră şi nu o simt,
dar simt fórté bine lipsa noastră căci
alt fel nu ar cânta mereü cântecul
ademenirii.

Esenţa e. că institutiunile de drept,
legile şi tóte ordonanţele ce de la
puterea legislativă purced şi în mâna
puterii esecutive se concentrează, nu
sint trup din trupul nostru, nu voinţă
şi gând susţinute de sufletul şi inima
nóstră. Trăim sub puterea lor, dar fără
ele. Străine sint ele de noi şi străini noi
de ele.

Netăgăduit, că de presinte rassa
dominantă se simte bine, dar bine ştiü
ei şi bine ştim noi, că puterea legilor
nu în litera mórtă nici în puterea
temporală a esecutivei culminesă, ci în
consentimentul cetăţenilor pentru cari
s'aü adus. Lipsa conlucrării noastre şi a
consentimentului nostru deci, e germi-
nele prábuşirii lor.

*

Nu e intenţiunea noastră a milita
prin aceste consideraţiuni pentru pasi-
vitate în contra activităţii parlamentare,
căci acésta făcând în principü consi-
derând lucrul póte în contra vederilor
nóstre am lucra. Intenţiunea ni-e a aráta
invederit duplicitatea politicianilor adver-

sari, când dorese a ajunge ademe-
nindu-ne, şi strălucirea formei prin con-
lucrarea noastră, şi şi esenţa folositóre
lor prin continuarea mai departe a
politicei de esterminare a tot ce nu e
maghiar.

Zilnic auđim cuvéntul lor chemător
se mergem în parlament, căci acolo
spunédu-ne durerile se vor asculta şi
ranele se vor vindeca.

Bun prilej de a se înţelepti aü
fost desbaterile ultime din parlament
pentru cei creduli. Aü putut învêta
dacă aü voit, că politicianii maghiar
nici măcar a asculta nu aü póftă
durerile nóstre, cu atât mai puţin a-le
sana. . .

S'aü găsit acuma doi dintre repre-
sentanţii naţionalităţilor, sasul Lindner
şi slovacul Wesselovszky, cari şi-aü
luat curagiul să desfăşure fórté crutător,
în colorii palide durerile connaţiona-
lilor lor.

Nu consider scenele ce aü urmat
cuvintelor neplăcute şovinistilor, căci
pasiunile singuraticilor fie acele chiar
şi generale nu voesc a-le atribui fără
multă vorbă sistemului.

Cea ce însă cu drept cuvént se
póte atribui principiului de guvernare
şi întreg aparatului oficios, ce adânc
póte şi trebuie să revólte pe orí care
cugetător, e ţinută presidentului camerii
de deputaţi, care disconsiderând în
orbia sa şovinistă tóte principiile
parlamentare, tóte drepturile şi innumi-
tatea deputaţilor, ca drept oficiosă des-
mintire a ademenirilor zilnice a oprit
pe oratori cu vorba, că cea ce spun e
agitaţia şi nu suferé ca în parlamentul
maghiar să se facă agitaţiuni naţionaliste.

E fără păreche în istoria parla-
mentelor acésta procedură, care de-
notă cea mai teribilă tirănie pe lângă
forme constituţionale şi deopotrivă prea
puţină conştiinţă a reprezentanţilor
naţionalităţilor, cari fără vorbă şi fără
energică remonstare aü suferit acésta
pată pe întreg sistemul parlamentar.

Sîntem adeca invitaţi să intrám
în parlament ca să ne spunem durerile,
ér când am urmat invitării dând putere
prin presenţa noastră forme, ni-e înfun-
dată gura în mod brutal şi ilegal. Se
póte cugeta o mai mare tirănie şi
duplicitate?

Puternicul imperiü german care
fără preget a abandonat, principiul
„statului de drept” şi-a inaugurat fără
şovăire principiul „statului naţional,”
în parlamentul său sub sfinţenia libertăţii

cuvântului a suferit să curgă cuvintele de durere a nenorociților poloni — ér puterea statului maghiar a celui cu „drept, lege și dreptate“ a oprit și modestul cuvânt tânguitor și aprópe cersitor a nefericitului popor slovac!

Vézând aceste bine să ne tragem sama când de activitatea parlamentară vorbim, bine se socotim greutățile ce ne așteptă în lupta parlamentară și bine să cumpenim puterile de cari dispunem.

Tóte favorurile ce lupta parlamentară ni le póte oferi pot deveni ușor ilusorice în fața unui sistem atât de inimic tendințelor nóstre, dacă nu dispunem de acea putere intelectuală și morală, de acea voință și conștiința națională, care cutropitor să se póta revolta și puternic manifesta în fața atacurilor ce din loc oficios prevestit se vor îndrepta în contra dreptății și libertății.

O pasivitate demnă ni se presintă mai favorabilă de cât o activitate cersitoare, lipsită de puterea remonstrării.

Iubileul Papei Leo XIII.

Capul suprem al bisericii catolice, din îndurarea lui Dumnezeu a trecut zilele acestea în anul iubilat. La 20 Februar n. se începe al 25 an de când Leo XIII conduce cu tărie destinele bisericii lui Isus Christos, cârmuind cu brațe vânjose naia pe invăluitel valuri ale mării acestei lumi.

Cuvine-se ca să trecem în o scurtă revistă activitatea acestui Pontifice, să presintăm cetitorilor nostri câteva momente din viața lui, spre a deștepta în pepturile tuturor o sinceră admirațiune pentru înțelepciunea și multa purtare de grije cu care fundatorul bisericii catolice se pórtă față cu vicarul său.

Notițele publicate aici le imprumutăm după revista franceză: „Messenger du Creur de Marie.“

Conclavele adunate în capela sixtină în ziua de 19 Februar 1878 spre a alege pe urmașul Papei Più al IX-lea, au rămas nimate, vędënd indata la primul scrutiniù, că lese un nume, care singur ordină în jurul său 25 voturi, până când cel mai distins dintre ceilalți candidați n'a obținut, de cât șapte. Candidatul care la primul pas a fost atât de distins era Cardinalul camerai Ioachim Pecci, Archiepiscopul Perugiei. La al doilea scrutiniù a aceleiași zi, acesta sumă a mai crescut cu 3 voturi și Cardinalul Pecci avea 28 vóturi. Dinsul avea oficiul de a însemna voturile. Înainte de acest scrutiniù atât de semnificativ péna la cădüt din mână și a început a vërsa lacrimi ferbinți. A încercat a face observări modeste, că acesta alegere e greșită la ce l-a replicat un Cardinal francez:

„Despre acesta nu Eminenția-Vóstră sînteți chemați a judeca. Dumnezeu vë cunoșce și asta e de ajuns, lăsați să fie voia sa.“

„Dumnezeu știe cine să fie Papă.“

Érá, că la 20 Februar 1902 saù împlinit 25 ani al Pontificatului aceleuia pe care l'a ales Dumnezeu.

Așadar Părintele creștinismului a împlinit un pătrar de veac de domnie pe cât de fecundă, pe atât de glorióasă!

Papa făcător de pace, Papa răspânditor de lumină și știință, Papa triumfător și euceritor. Papa s. Inimă alui Christos al s. Rosar. Leo XIII-lea este acela, în care sînt concentrate tóte aceste într'un mod atât de ales.

Papa făcător de pace. „Noi am putut vedé că întradevăr la guvern s'a arăta o atracțiune continuă față de Roma papală.“ Serie Myr Bannard. Prusia, Germania lui Falk și Bismark au lăsat să li-să iele din mână armele „luptei culturale;“ Anglia binecuvîntă mânia, care a deslegat în mod pacific cestiunea agrară atât de infricoșată, care a produs în Irlandia un foc încet ardător, dar înfiorător; Elveția a fost silită a primi înapoi pe Episcopii săi esilați și a da cantónelor libertatea invetămîntului primar. În Rusia Papa a obținut de la țar facultatea de a face să înceteze neglijența îndelungată față de biserica polonă și de a avé un reprezentant oficios la curtea aceleuia. În Spania a făcut pace între Alfonsoși și Carliști, în Belgia între liberali și catholici; trebue deci să recunósem, că Lui sînt a-se atribui înaintarea științelor, liniștea popórelor și succesele altor afaceri.

Papa răspânditor de lumină. În mijlocul întunerecului, continuă Curierul, unde să sbuciumă adevérul zdrobit de valurile scepticismului contimporan, în fața stăncilor, de cari corabia depărtată a societății amenințate în tot momentul póte fi întunecată; Leo XIII este acela care stănd pe țermure a făcut să strălucéscă în nóptea întunecóasă lumina adevérului religios și social. Va fi de ajuns, dacă spre convingere vom aminti

FEUILLETON.

ICÓNE.

Categorii.

Când scriu titlul de mai sus, să nu cređi, dragă cetitorule, că m'am gândit la categoriile lui Aristotel. Cu atât mai puțin m'am gândit la Kant.

Alte categorii îmi trec prin minte, nu de ordin metafisic, ci cu totul de altă natură. E vorba de categoriile, în eari s'ar putea classa seminaristii.

Nu din punct de vedere național, nici din cel al deosebiri de cursuri, ci din un punct de vedere mai general, din cel al pietății.

Locul de onóre îl ocupă fără îndoială *ascetii*. Când subliniez cuvîntul acesta, îmi leaș țigareta din gură, mă ridic de pe scaun și fac o adincă închinăciune în cinstea acestor cucernici mucenici, și în gândul meu mă închin încă odată celui mai cucernic dintre toți mucenici: sfinției sale Părintelui Traian Valeriu.

Nu de alta, dar Românii țineau de regulă, calea mijlocie în cele ale pietății, de aceea de câte ori se ridica vre unul la un nivel mai înalt, rëntăcioșii aveau tot de una la dispoziție cuvintele: „tocmai bine, și așa noi Românii nu aveam nici unsfint, să sperăm, că o să avem unul.“

„Ascetii“ acestia erau băieți fórté buni, că păreau a nici nu trăi de cât cu trupul pe lumea asta. Vecinici îi vedeai în capelă rugându-se, de regulă nu erau fumători, iar cât pentru cunoștințele lor de lume, erau așa de neștiutori și de naivi în

cât fórté multe din frumoșele *naive* s'ar putea ascunde dinaintea lor. . .

Crescuți de la 14—15 ani tot prin seminare, între ei și lumea din afară se ridicase o barieră mai înaltă ca zidul din poveste, când Făt-frumos aruncă în urmă-i catea fermecată. . . Nimic din noroiul vieții nu ajungea la ei și dacă totuși ajungea ceva, ei știeau tot de una să afle partea frumoșă a lucrului, să scótă din cel mai ticălos om un grăunte de moralitate, contemplând totul prin prisma luminóasă a individualității lor. Viața de tóte zilele era pentru ei un fel de vis, lumea contemplativă îl atragea cu magică putere, după cum luna atrage apa mării.

Acești copii buni erau de o potrivă prietini tuturor, și dacă cineva îi supera, te pomeniai, că din a un sfert de óră veniau și ei își cereau iertare.

Îi iubeam, dar acesta iubire nu eschidea sechirările, cărora bietii ascetii erau espusi ipso facto. Căci și erau așa de stingaci și de zăpăciți, încât nu te puteai stăpăni, să nu rizi de ei, când cereau să se amestece și ei în viața mai puțin ascetică a celor alalți. La zile mari îi vedeai venind în fumător. Abia își puneu piciorul în sală și se pornea un Aaaaa. . . de tóte părțile. Se punea la vre-o masă unde se juca șah, și cum urmăria cu atențiune jocul, se pomenеше, că face vre-o observare. Amindoi se descarca în capul lui. „Ce te ocoșești? Nu știi, că nu-i permis să vorbești în joc?“ Și el trece la altă masă și ascultă „vițurile“ zimbînd cu același zimbet cumpeuit și la vițurile mai slabe, când nimeni nu zimbea. Și dacă îl punea păcatele să spună și el ceva, numai de cât se afla doi-trei, cre să dea alt sens cuvîntelor lui. El se : șeste, se apăra, în urmă zăpăcit, spune, cum a înțeles el cuvintele, fără ca cineva să-i

credă, deși știeau cu toții, că spune adevérul.

Și apoi și erau cu „rech“ ómenii ástia, când se încurcău în glume. De câte ori era un ascet la mijloc, tot de una lucrul succedea anapoda, descărcându-se, de sine înțeles în capul lui.

Eram vre-o câțiva în grădină și ne băteam cu zăpadă. Vine un Croat și se uită la noi zimbînd. Era un băiat bun și modest; eu cred că numai din modestie a murit bietul așa de tinér. . . Își pune unul ochi pe el, și-l ia la țintă. După ei! Îi ved și acum, cum zimbea, cercând să evite glónțele de zăpadă. De odată îl ia și pe el în stăpănire pofta de brușit, aruncă un brus. . . Ce credeți că ne-a nimerit pe careva? A nimerit bietul drept în geamul casei vecine și la spart. Ne prăpădeam de ris în vreme ce el, spăriat, dă să fugă. A unei apare în geamul spart un cap de femeie și începe la înjurături de cele ungurești. Bietul croat, care știea abia două trei vorbe ungurești, da să repareze greșala, spunéd că o să plătescă geamul, repetînd într'una femeii, care nu-l mai slăbia din înjurături:

— Fizetni . . . fizetni . . .

Altă-dată, pe când tocmai ne așteptam să între profesorul, ne pomenim cu o d-șoră în sală. Am rămas ca trăsniți. Înainte cu trei ani, coconițele la universitate aveau farmecul noutății; azi nu-i mai au. . . Și ce credeți, că coconița aceea draguță s'a așezat dór lângă vre un' din noi? Aș! S'a dus de-a dreptul în balca primă la singurul ascet ce exista în cursul nost.

— Permis?

— O, mă rog. . .

Și bietul s'ar se roșeste, și ca să-i facă loc, se așeza în capul celalalt al băncii.

titlurile epistolelor apostolice: „Căsătoria și instituțiunea divină a familiei;“ „Statul, drepturile și datorințele aceleia;“ „Francmasonii și societățile secrete;“ „Constituțiunea soc. creștine;“ „Întrebuințarea libertății și abuzul aceleia;“ „Apostolatul sclavismului. Condițiunea lucrătorilor“ etc. O stea strălucitoare pe emblema pontificală; intradever Dumnezeu a luminat firmamentul bisericei: Lumen in coelo.

Papa educator. Știința înaltă să părea, că înclină sub sarcina grea a sistemului naționalist, Leon XIII. a restabilit-o, punându-o din nou pe bazele solide ale scolasticismului s. Toma de Aquino. Acesta este obiectul encyclicii „Aeterni Patris“ din 4 Maiu 1879; un an mai târziu (4 Aug. 1880) apare „Breve.“ prin care doctorul angelic e numit: Patronul tuturor școlilor cat. din lume. Cât de însemnat a fost acest act poporal! — Acesta e un eveniment pentru catolicism, fără îndoială extraordinar, ma pentru întreaga lume intelectuală — scria s. Ilariu Barthelény, unui amic al său. „Intradever nu o țineau vrednică nici de numele de filosofie; și acum un Papă luminat o readuce la demnitatea-i veche. Ea vine din loc înalt, trebuie deci să sperăm, că va avea viață.“

Deja Leon XIII. a așezat știința cat. pe basă de cercetări istorice, deschizând scrutarea renumitelor archive din Vatica, unde să află grămădite comorile alor trei vécuri trecute. (Ep. dt. 9 Sept. 1878.)

Atâta nu era destul. În an. 1883 Leon XIII. institue o comisiune istorică, din cardinali și consilieri, cu scop de a înalta studiul istoric în Italia; în an. următor (5 Maiu 1884) înființază în Vatica o școală paleografică și critică, cu scop de a oferi

Înzădar! O lună întregă nu l'am mai slăbit din șicanări.

— De ce te-ai pus tu tocmai în capătul celalalt? Ca s'o vezi mai bine? Și ce aveai să-i zîmbești?

— Eă? Am zîmbit? . . .

— De sigur. . . Apoi ce cochetație-i asta? De ce i-ai ridicat batista? . . .

— Apoi, dacă i-a căzut. . .

— Vezi bine. Nu te puteai preface că n'ai observat? Trebuia să fi așa de compleasant? Nu-i vorba, era frumusecă. . .

Asceții de felul celor descriși erau elita seminarului — „rari nantes.“

În urma lor, ca o umbră veniau fariseii.

Și chiar în urmă elementul democratic — omenii de al noștri — cari erau dădători de ton în toate acțiunile clericilor. Ei hotăriaș unde să mergem la plimbare, când să fie musică după cină. . . Erau atot puternicii înaintea clericilor tocmai prin faptul că nu sint favorizați de superiori, nici n'au aspirațiunii la odioasă glorie de „ductor“ . . . Români — onore, de trei ori onore excepțiunii — aparțineau elementului din urmă, acesta din motivul binepriceput al părintelui Alexandru din Sân-Mărtin; „Mă! din Român nu faci tu nici odată păpistaș.“ . .

Punând alătura aceste trei elemente afiu, că asceții sint buni, dar și vor să apară de atari; fariseii vor se apară mai buni de cum sint în realitate; iar democrații, deși în fond pot să fie chiar așa de buni ca asceții, țin să apară mai răi de cum sint aieva.

De aceia mă închin până la pământ înaintea celor dintâi. Ei desprețnesc pe cei de al doilea, și îi iubesc pe cei din urmă.

Simin.

clerului tiner ocașiunea de a să perfecționa în metoda științifică și a să deprinde în adevărata critică.

După aceste urmă studiul biblic a cărui promovare grabnică zăcea la inima s. Părinte, prescriind spre acest scop modul și regulile necesare.

Acestei îngrijiri are să-și mulțumescă existența școla superioară. Seminarul roman, în care are să între clerul tiner, după absolvirea studiilor filosofice și teologice, ca în decursul unui an să studieze literatura înaltă (Ep. „Plane quidem intelligis dt. 20 Maiu 1885.“

Papa învingător și cuceritor. Leon XIII. este acela, care a dat ordin cardinalului Lavigerie de a predica o nouă cruciată pentru ștergerea sclavismului african; el este acela, care îndemna la reînforcere biserica răsăritenă de atâta timp despărțită: pe Armeni, Bulgari, Copti, Abesini între cari se observă deja o mișcare de reînforcere în sensul bisericei romane — a mamei comune! El este, care a rechemat părintesce la unitatea credinței pe Englezii îngâmfați, care apel aceia l'au primit cu bunăvoință; el este care a lătit și întărit prestigiul bisericei cat. și în Statele-unite, care va pute zice cu Gregoriu XVI. ba poate cu mult mai îndreptățit: „Eă în nici o parte a lumii nu-s Papă, ca în America;“ el este acela, care a făcut să înflorească creștinismul aproape stâns în Orientul depărtat, a restabilit ierarchia bisericească în India și Iaponia, a înmulțit numărul credincioșilor în Australia; a respândit în fine prin misionarii săi energici lumina credinței în Africa centrală, ce zăcea în întunerecul eras al idololatriei.

Papa s. Inimi și a Rosarului. Ce n'a făcut Leon XIII. pentru promovarea cultului s. Inimi și a devotațiunii s. Rosar în întreaga lume?! Consacrarea neamului omenesc Inimei divine a lui Isus; Apostolatul rugăcrunei, ale cărui intențiuni de 25 ani contin le binecuvînta și pe care l'a provădut cu atâtea statute; Societatea principală „Montmantre.“ pe care a distins-o cu mari favoruri; Oficiul mic și Scapularul s. Inimi, pe care l'a aprobat și recomandat societăților pii; „Regina s. Rosar“ ale cărei binefaceri, cult generosități le preamărește în fie care an; în fine, ca să tăcem de alte biserici a Prea C. V. Marie, „Dómna noastră de la Lourdes.“ pe care o îngrămădesce de vrivilegii și favoruri.

Câte vorbiri, câte Breve, câte Encyclice pentru înaintarea și lățirea în tota lumea creștină iubirei față de Maria și Fiul său dumnezeesc!

Câți fericiți, câți sânti dătoresc Papei Leon XIII. venerarea lor la s. altar!

II.

Leon XIII și Ordurile călugăresci. Unul dintre meritele frumoșe ale fericitului nostru Papă și Părinte, de fie care catolic recunosc, „este fără îndoială întreprinderea lui energică în interesul Ordurilor religioșe.“ Credem, că vom face plăcere cetitorilor noștri, înșirând în formă de catechism instrucțiunile sale. Nu va fi de prisos a lua în mână catechismul, cu atât mai vârtos, după ce Papa însuși e catechetul și acum mai ales, când sectatorii străini mai mult, ca nici când, batjocoresc și strigă-n gura mare, pretindând nimicirea totală a ordurilor religioșe.

„Aceste oruri își au originea și dreptul de existență de la sfaturile evanghelice sublime, ce lea adresat Mântuitorul — pentru toate timpurile — acelor, cari voiesc a tinde spre perfecțiunea creștină.“ (Ep. către card. Richard.)

„Ele au făcut serviciu nespus de mari nu numai bisericei ci și societății civile. Nici activitatea lor, nici iubirea față de deaproapele, n'au scăzut în zilele noastre. Binele cel fac, pune în uimire pe tota lumea și vîntușile lor strălucesc cu atâta putere, încât nici un fei de atac și acuză nu le-au putut întuneca.“ (Ibid.)

Spre apărarea, întărirea și înflorirea acestor orduri, Papa Leon XIII. a lucrat cu mult zel și energie și mai ales în timpul din urmă, în contra legii de extirpare a Congregațiunilor din Franca, arătând că aceasta e: o ne recunoscintă nespus de mare; „atentat în contra libertății bisericei;“ „despoiarea bisericei de apostoli dovotați;“ că „măsurile luate în contra acestora sint și mai nedrepte și mai odioșe, de ore ce în același moment cu totul altmintrelea tractază cu alte societăți (Francmasonii.)

După introducerea acestei legi volnice, Prea fericitul Părinte zice între altele: „Aceste sint zile de grea încercare;“ „Aceste atacuri grele ne causază adâncă durere;“ „S. biserică suspină, căci pe neașteptate să simte scurțată în drepturile sale și împiedecată în activitate.“ „Noi v'am apărât cauza — după cât nea fost cu putință — în numele religiunii, dreptății și civilizațiunii.“

Și ca să-l încurageze și mângăie, le scrie: Cu voi este Vicarul lui Isus Christos; cu voi este întreaga lume catolică, care Vă însoțese cu dragoste, respect și recunoscintă. Cel ce atentază în contra preoților și a călugărilor, atentază în contra luminei ochilor săi.“

Aceste sint, pe scurt, faptele mărețe ale marelui Pontifice, care conduce destinele s. biserice și care de 25 ani, asemenea unui stâlp puternic cărmușese printre atâtea valuri și vigeli naia s. Petru.

Să serbăm deci iubileul papal cu iubire și recunoscintă, strigând cu un evlavios scriitor:

„Fii bisericei catolice, veniți să ne unim în cântecul de laudă, ce nu preste mult să va îndrepta spre divinul Păstor, din toate părțile lumii catolice; într'un cântec de rugăciuni, mai pe sus de toate, care să înaltă spre Cer pentru Dînsul:

Oremus pro Pontifice nostro Leone.

Ca Dumnezeu să-l păzască și să-l întinerescă viața sub frumoșă cunună de păr alb: Dominus conservet eum et vivificet eum!

Ca să-l deie mai pre sus de toate ajutor de a realiza între fii unirea în supunere și dragoste, ce atât de ferbinte dorește și ceea ce ar fi fericirea supremă a inimii nobile: Et beatum faciat in terra!

Ca în fine să-l apere Dumnezeu de intrigele perșile și atacurile înverșunate ale dușmanilor, cari nici pe un moment nu încetază a-l infesta: Ot non tradat eum in animam inimicorum eius!

Trad. de

IC.

Proselitismul la Beiuș. — „Tribuna poporului“ în nr. de la 11 crt. se năpustesc cu furie contra profes. Cupariu de la Beiuș, pentru că, ar fi îndemnat pe un student să se facă unit. Și folosește prilejul, ca în același timp să lovască în greco-catolicul de acolo, deși de abia cu câți-va numeri mai înainte îi ridicase pe Beiușeni în slavă. Dar inconsecvența acésta nu bate la ochi. E cunoscut tuturor că colegii de la Arad au acésta frumoasă însușire.

Ceea ce ne-a atins era grandomania cu care pe o colônă și jumătate de cicero, ortodoxii de la Arad loveau în prof. Cupariu. În greco-catolic; erau frazele bombastice și vorbele sforăitoare: nehibzuit, urgisit, înjosire, scârbăză cutezanță, *venetic* (subtras, de ce?) și altele, și ne îngroziam de amenințarea că, dacă superioritățile școlare nu-i vor dicta pedepșa meritată (prof. Cupariu) societatea românească insultată se va îngriji să-l pună la locul său, care abuzază de *bunăvoința și toleranța lor* (!?! ariciul și sobolul) și care ca venetic, umblă să învrăjbească pe frații de aceeași limbă. . . . Ne treceau sudori de frică, când ne gândeam la bietul Cupariu.

Dar corespondentul nostru beiușan ne-a readus liniștea, ce ne fugise și a limpedit înnoratul cer, ce începuse a se întinde de asupra capului nostru.

Să-I dăm cuvîntul:

În Nrul 20 al „Tribunei Poporului“ din Arad „un român“ să năpustesc asupra gr. caolicilor din Beiuș, mai virtos în contra prof. R. Cupariu, pe motivul că un student de cl. VII F. Gheleşan originar din Lugoj a trecut la gr. cat. Pe cum însuși băiatul în mai multe rînduri și la mai mulți a declarat, că dorința mamei sale (gr. catolică) a fost, ca fiul ei să treacă la religiunea străbunilor săi, și pe lângă convingerea sa l'a mai îndemnat și dorul de a repara „gresa“ tatălui său, care părăsind religiunea gr. cat. trecuse la orientali. (dl dr. Popovici ér s'a fi turburat amar).

Corespondentul ziarului din Arad așa prezintă lucrul, ca și cum de frica studiului religioasei și pentru calculul insuficient primit din religie ar fi trecut, pe când numitul tînr a dat declarație catichetului gr. oriental. N. Diamandi, că el din convingere și la dorința mamei sale trece la biserică gr. cat. Pentru de a face acest pas conform recerînțelor, a cerut sfatul prof. R. Cupariu, care i-a spus procedura și când la rogat să-l fie martor la declarația oficială, acela l'a și însoțit în amîndonă rîndurile.

Cine cunoște canónele și regulamentele noastre, știe, că o ast fel de rugare, fără de a comite un grav păcat nu se poate refusa. Atîta e tot, ce a făcut R. Cupariu și ori și care dintre profesori trebuia să facă și dacă era vorba, ca un gr. cat. să defecționeze, sînt convins că nici corespondentul nu făcea alt fel. Dar asta-i altă căciună.

Fie convins atît corespondentul, at și acei frați gr. orient. din Beiuș și jur, despre care zice că sînt consternați și în mare agitați, pentru purtarea profesorului R. Cupariu, că el numai o sfință datorință și-a implinit și că desaprobarea din partea

„maturilor“ săi colegi este o fantasmă, ce nici o basă nu are.

Să judece on. public cine turbură pacea dintre frați?

Până-ici corespondentul nostru, noi nu mai adaugem nimic. Colegii de la Arad în zădar și-au cheltuit bogăția de frase, se pare, că nime nu-i mai ascultă.

„Oláh gázság.“ — Sub acest titlu gentil fițuica „Székelység“ din M. Oșorheiu publică în nr. 25 din a. c. o scire alarmată, cu vedită răutate și tendință de a ațîta pe Magiari contra bietilor români din Băla.

Éta ce scrie fôia sēcuiască: În comuna Băla locuiesc și 16 familii de magiari, pe cari conlocuitorii valahi vreau cu ori ce preț să-i valachizeze, ori eventual să iele lumea în cap. Cum în calea poporului lor sta învățatorul reformat Simon József și cum asupra lui n'au făcut nici un efect intimidările de tot felul, au mers la el într'o noapte pe la 12 ore și sculându-l din somn au început a ridica sub ochii lui furcile, de cari aveau să-l acete. Planul înse n'a succedat, dar bietul învățator s'a înbolnăvit greu de au trebuit să-l ducă la spitalul din Vașarheiu.

Se înțelege că se face apel la forurile judecătorești spre a feri pe magiari de timpurile lui Horea și Cloșca etc. etc.

Tot lucrul e o scornitură infamă. Avem la mână un atestat oficios dat de comuna politică Băla și subscris de jude, notariul cereual și preotul reformat — toți trei magiari care spune, că numitul învățator e un alcoolist, care și-a pierdut mîntea prin bețură și pentru aceea a și fost scos din post. A publicat articolul acesta, pentru că a crezut că în chipul acesta își va face reclamă.

Éta de ce mijloce să folosesc compatrioții nostri și cum cred să aducă bunăînțelegerea și pacea în țară. Ziaristica magiară n'ar strica să mai cumpenescă ceea ce scrie.

Corespondințe.

Masa studenților din Blaș.

— 17 Febr 1902.

În zilele trecute am cîtit prin fôl, că Dl Dr. Alesandru Pop, medic archidieceșan în Blaș, în loc de coróne eterne pe mormîntul iubitorilor săi reposați, a depus la Cassa centrală archidieceșană suma de 60 coróne, cu menirea, ca aceea să fie începutul unui fond la masa studenților săraci de la gimnasiul din Blaș.

Idea acésta o nutriam de mult și cu atît ni-a fost mai mare bucuria, când am văzut-o intrupată în faptă. Nicăiri dóră și la nice o școlă românească din țară nu este o aglomerație mai mare de școlari săraci ca în Blaș, și prin urmare îngrijirea de a-le ușora subsistența acestora pe un teren cît mai estins, este un ce de dorit.

Adevărat că Archiereii nostri de pie memorie, de la întemeierea școlilor s'au îngrijit ca tinerii, cari le frecventăză să fie ajutamați în cîtva și în subsistența lor. Așa Petru Pavel Aron sub care în anul 1754 s'au deschis acestea școli, și cari chiar atunci erau cercetate de peste 300 elevi, îi prove-

dea pe acestia cu pâne și la praznice și cu fiertură. ¹⁾ Episcopul Ioan Bob a pus basă beneficiului de pâne, care există și astăzi. Mitropolitul Vancea a întemeiat internatele de băieți și fetițe și tot la îngrijirea archiereilor Seminarul teologic archidieceșan a fost o adevărată masă pentru studenții săraci, căci acolo tot de una s'a fiert mai mult, ca pe lângă alumnii seminariiali să pótă fi împartășiți și studenții lipsiți.

Mare este, fôrte mare numărul acelor bărbați distinși de ai nostri de astăzi, cari într'acest mod și-au făcut studiile și au absolvat școlile din Blaș. Pânea căpătută și cu zama bună-rea cum era, alina fômea și tînerul sêtos de studiu, dar lipsit își continua calea înainte, chiar așa ca și cei îmbuibați cu dulceturi.

Cum sînt înse astăzi? Instituțiunile umanitare de mai înainte există și astăzi dar împregiurările sînt în cîtva schimbate. Conglomerarea de tineri studiosi în Blaș astăzi este cu mult mai mare. Seminarul nu-i pôte provide pe toți cu fiertură. Mai adaugem împregiurarea, că lumea s'a mândrit și luxul e mare. Studentul de III—IV cl. gimn. e cu orologiul, cameșă întărită și cu ghete, și prin urmare de cît să mîrgă cu olicica la Seminar mai bine șicanéză în continuu pe sermanii părinți ca sa-i trimită de acasă, cari apoi după un an doi vezind cum merg trebile încetéză de a-l mai duce la școlă, căci n'au cu ce-l purta mai departe fiindu-le și alt cum greu de trăit. Alt cum era acésta înainte numai cu 10—15 ani, când studenții din gimnasiul superior nu se genau, ei din contră se bucura că pot merge la Seminar și ast fel se pot susține.

Înființarea unei mese studentești în Blaș ni-se impune. —

La gimnasiile gr. ort. din Brașov și Brad nu există beneficii de pâne, dar în anii din urmă Corpul profesoral de la acelea institute a luat laudabila inițiativă, de a colecta în favorul așa numitei mese studentești și astăzi au ajuns la rezultate îmbucurătoare. Institutul Albina, din Sibiu, susține asemenea o masă pentru studenții săraci. Simțul umanitar a îmbrătoșat și îmbrătoșeză atari întreprinderi în vederea nobilului scop la care țintesc.

Corpul profesoral, de la gimnasiul nostru din Blaș, ar face un lucru nobil și demn de recunoștința posterității, ²⁾ când ar lansa un apel către publicul român în acest scop. Credem că mulțimea acelor, cari au supt nectarul științei la aceste institute și astăzi se află în posturi strălucite, își vor aduce aminte de zilele lor de studenți și de lipsele studenției din Blaș și ast fel nu vor pregeta a sucurge cu obolul lor la înființarea unei instituțiuni atît de umanitare.

Sîntem de credința că locurile competente, ideei acesteia îi vor da atențiunea cuvenită.

Și până când acésta se va face, inițiativa luată de dl Dr. Pop o salutăm cu bucurie și zicem: Vivant sequentes.

De la Iaș.

¹⁾ Vezi Schematismul Iubilar pag. 28.

²⁾ S'a făcut începutul. Red.

Craniul lui Petöfi.

În numărul 5 al foii „Unirea” am scris cum la rugarea „Societății Petöfi” craniul presupus al poetului Petöfi, a fost dus la Budapesta spre examinare, și am încheiat cu aceea, că în curînd se vor publica părerile oficiose ale profesorilor esaminatori.

De și sciam părerile aceste, n'am anticipat nimic din ele, ei am așteptat să trecă mai întâiu prin forul competent, prin „Societatea Petöfi.”

Duminecă în 16 Februar a. e. a ținut numita societate o ședință foarte cercetară, în care s'a raportat despre rezultatele cercetărilor, în chestia craniului. În acest raport s'a accentuat, că după ce prof. Dr. Török n'a fost aplicat a examina craniul amenunțit „Societatea Petöfi” a rugat pe custodele muzeului etnografic Dr. Semayer Willibald și pe prof. dentist de la universitate Dr. Iszlai József, ca ei să examineze craniul din punct de vedere antropologic și al denturei.

Dr. Semayer, antropolog tinăr, în raportul său către societate susține următoarele: craniul esaminat, n'a fost îngropat în pămînt nici odată și că este al unui bărbat în vîrstă de 22—35 ani. *) În decursul esaminării n'a putut constata nimic, ce se eschidă posibilitatea craniului, din contră are număröse date, cari întăresc credința că craniul, ce se păstrează în muzeul de naturale al gimnaziului din Blăș pöte fi alui Petöfi. Forma capului, fruntea, ösele jugale (umerii obrazului), nasul, töte se potrivește bine cu chipul poetului, rămas în posele de pe atunci.

Profesorul Dr. Iszlai esaminând craniul, a constatat că alveola (gropița) dintelui canin stîng, este neregulată față cu alveola din partea drăptă, și tot odată desmîntesce în modul cel mai categoric, că s'ar afla ceva sgărietură, prin care intenționat să se fi făcut alveola stîngă să samene cu alui Petöfi. Judecând după alveolă — zice Dr. Iszlai — dintele canin stîng a fost mai scurt și mai gros, de cât cel drept, apoi rădăcina primei masele (bicuspis) a intrat sub a dintelui canin și l'a împins pe acesta în atară.

Tot în ședința de mai sus a „Societății Petöfi.” s'a citit epistola unei nepöte alui Reichenberger, care zice, că ea de la mamă sa scie, că craniul „a fost al nobilului magiar Petöfi” și că aserțiunea sa în cas de lipsă e gata a o întări și cu jurămînt. Spune că în 1849 mama ei era în etate de 14—15 ani, și a vëdut cum tatăl său Reichenberger, reintorcîndu-se într'o nöpte de pe cîmpul de luptă, a adus un sac mic, și cu grijă l'a așezat într'o cameră întunecösă. Ea din curiositate, s'a furișat în cameră, a desfăcut sacul, și aflînd în el un cap de om, s'a spăriat așa de tare, în cât ametită aü scos-o afară.

De închiere observăm că mereu se culeg date, privitoare la limpezirea chestiei. Pîn'acum nimic nu s'a descoperit, ce se contrazică aserțiunei, că craniul pöte fi al poetului Petöfi.

Vicepreședintele societății propune să se exprime mulțumite Escei. Sale Mitropolitului Victor și corpului profesoral din Blăș pentru deosebita prevenire, ce a arătat societății în această afacere gingașă.

*) Petöfi a fost de 26 ani.

Mulțumită publică.

Lipsă fiind de un rînd de ornate sacre în biserică nouă edificată, s'a procurat în decursul anului trecut spre mulțumirea tuturor credincioșilor ornate de mătăsă roșie în preț de 120 cor. lucrute bine și frumos în atelierul de vesminte biser. din Blăș, contribuind următorii credincioși gr. cat. din Spini: Vasilie Suciü 5 cor. Isidor Costea 4 cor. Iacob Tulea 2 cor. George Tulea 4 cor. Iacob Costea 4 cor. Traian Oncea 4 cor. Ioan Pușca alui Șofron 4 cor. A. C. 2 cor. Ioan Ignat 2 cor. Ona Pușca 2 cor. Maria Todoran 2 cor. Ana Ciulea 2 cor. Softa Costea 2 cor. Iulian Pușca 2 cor. George Cristea 2 cor. Iacob Pușca alui Cosma 4 cor. Alimpie Popa 2 cor. Ioan Ciulea 2 cor. Vasilie Costea 2 cor. Niculae Costea 2 cor. Niculae Tulea alui flöre 1 cor. Susana Pușca 60 fil. Iuliana Costea 1 cor. Rachila Tulea 60 fil. Maria Cristea 1 cor. Agafia Bueur 1 cor. Victoria Cristea 2 cor. Nica Tulea alui Vas. 2 cor. Nica Tulea alui Ioan 1 cor. Rachila Tulea alui Iacob 2 cor. Onu Bărbat 1 cor. Niculae Pușca 1 cor. Ona Bonea 2 cor. Vironica Tulea 60 fieri. Tot în anul trecut Stim. Dömnă A. T. din Săncel a donat o cruce masivă de argint de china și două sfetnice din lemn frumos völeit destinate pentru prestol în preț de 50 cor.

În ziua de botezul Domnului nostru Isus Christos a. e. a luminat frumos biserică noastră un candelabru cu 18 lumini lucrut de D. Artimon Truța din Săncel măiestru pentru prețul de 24 cor. contribuind: Ana Suciü n. Truța 12 cor. Anica Popa 2 cor. Ana Bueur 1 cor. Maria Ignat 2 cor. Maria Todoran 1 cor. V. C. 1 cor. Öua Todoran 1 cor. Maftel Cămpian 1 cor. Maria Tulea 1 cor. Onă.

Er în zilele proxime credinciosul George Ignat și soția sa Oaița Dulău poporeni gr. cat. din Biia aü donat un rînd de ornate frumöse în preț de 60 cor.

Deși faptele bune singure vorbesc totuși spre a îndemna și pe alți credincioși la imitarea faptelor bune și creștinesci imi permit și pe calea publicității a aduce cuvinte de laudă mulțumită și recunoștință tuturor făcătorilor de bine și donatori, implorîndule de la bunul Dumnezeu ca să le respătescă însuși din darurile sale celea bogate și să le lungescă firul vieții întru mulți fericiti ani.

Spini, 15 Februarü 1902.

Alimpiu Costea,
paroch gr. cat.

Noutăți.

Întru mărirea lui Dumnezeu Credincioșii Bota Ioan cu soția lui Stanciu Catița și Vanu Marișea locuitori în Petranî, aü cumpărat pe sama sfintei Biserici din loc o Evangelië în preț de 25 coröne și un Euchologiü în preț de 7 cor. 60 fil. Îndurătorul Dumnezeu să le respătescă această faptă a lor în patria sa cea cerescă. Petranî la 18 Faur 1902. Augustin Antal, junior preot rom. gr. cat.

Solri personale. Dr. Iustin Pop, feciorul protopopului nostru de la Luna-de-Arieș, a făcut cu bun succes censura de avocat, și-și va deschide cancelaria în Deva.

Pentru fondurile archidiecezane. On. Ioan Mihalca, preot în Aghireș, a dăruit cor. 10-64 fondului subsidiar al preoților.

Predici. Cu apropierea postului aü reînceput șirul predicilor la biserică catedrală. Duminecă trecută a predicat profesorul Dr. Ioan Sămălean, er mäne în 23. George Muntean, director preparandial.

Hymen. Augusta Cosma și Victor Cincea anunță cununia lor, ce se va ținé la 27 crt. în biserică din Feiurd.

Respectarea sërăbătorilor. Episcopul rom. cat. al Timișorei a adresat o scrisöre către congregația comitatului Arad, în care insistă pentru respectarea Duminecii la töte oficiile administrative. La propunerea șpanului, congregația a decis nu numai respectarea Duminecii, ci a sërăbătorilor tuturor confesiunilor din comitat.

Distincțiune. Compatriotul nostru, poetul George Cosbuc a fost decorat cu medalia „Rësplata muncii” clasa I. pentru scrierile literare și concursul ce dă popularei „Albina”, publicație subvenționată de Ministeriul instrucției. De asemenea a fost decorat pentru același lucru și dl. George Adamescu, secretar al Ministeriului de instrucție.

Dr. Liviu Marcu. fost avocat în Lugos, a repausat sërăptemăna trecută în un sanatoriü din Budapesta, lăsându-și tötä averea, care se ridică apröpe la 100 mil cor. pentru înființarea unui alumnéi în Lugos, pe sama studenților romäni gr. ort. cari cercetéză gimnaziul de acolo. Repausatul abia era de 36 ani și fiü de preot.

„Cartea de aur.” Anunțăm cu plăcere cetitorilor nostri, că în câte va zile va ieși de sub tipar „Cartea de aur” sau luptele politice ale Romänilor, vol. I. de T. V. Păcătan, publicist. Cartea va apäre în opt volume de câte 50 cöle și se pöte procura de la autorul în Sibiu (str. Măcelarilor 34). Prețul unui volum broșat 10 cor. legat în pânză 11 cor. 60 fil. plus porto.

Aniversarea a 25-a a rësboiului pentru independentă, va fi serbat în România cu deosebită solemnitate. Toți cei ce mai sînt în viața din ostași, cari aü luat parte la campania din rësboiul turco-ruso-romän de la 1877—8. vor fi chemați la Bucureșci spre a lua parte la deflarea de la 10 Maiü e.

Ziaristic. „Nöna revistă romänă” de sub direcția dñi Rădulescu-Motru a încetat, după apariția nrului 48. și în locul ei a început să iésă „Revista romänă” cu același format, cu singura schimbare că nöna revistă stă sub direcția unui comitet, în frunte cu M. B. Cantacuzino, deputat.

Adunarea casinei romäne. Duminecă în 16 Februar la örele 3 d. a. și-a ținut casina romänă din Blăș a VI. adunare generală. A presidat Rv. da canonic Dr. Aug. Bunea. Adunarea a luat spre scire raportul comitetului, a aprobat rațiunile de pe 1901 și bugetul pe 1902. Casina a avut în anul trecut 1 membru onorar, 11 fundatori, 40 ordinari și 6 estraordinari. Comitetul s'a ales ast fel: president Dr. Aug. Bunea; vicepresident Dr. Vas. Hossu; secretar Dr. Elie Dăianu; cassar Ioan Fodor; bibliotecar Aurel P. Bota; econom Dr. A. Chețian; membrii: Gavrilă Pop, George Muntean, Ioan Negruț, Gavrilă Precup, Iacob Murășan, Dr. Iuliu Maniu, Nicolae Ionaș și Flaviu Domșa.

Petreceři. Casina romänă din Beiuș invită la balul ce-l va aranja la 22 crt. în favorul său. — „Reuniunea sodaliilor romäni din Sibiu”, va aranja la 23 Faur n. producțiune publică împreunată cu cîntări, declamațiuni și joc. Iși vor da binevoitorul concurs d-șörele: Olivia Bardoși, Elena Cuntănu și Eugenia Simonescu. O parte a eventualului venit curat este destinată fondului vëduvelor și orfanilor meseriașilor romäni.

Necrolog. † Isidor Albini, proprietar în Blăș, a repausat la 19 crt. în al 62 an al etății și 25 al căsătorii. Îl plänge soția sa Maria Albini n. Scurtu, fica Maria m. Popescu și număröse rudenii.

În veci amintirea lui!

PARTE SCIINȚIFICĂ-LITERARĂ.

LOETA ACILIA

de Anatole France.

(Fine.)

II.

Trecuseră șese luni de la ziua aceea.

Pe un pățul de purpură din curtea casei sale sta culcată Loeta Acilia și îngăna încet o melodie, fără nici un sens, carea l-o cântase ore când mamă-sa. Apa din fântâna săritore, din carea apăreau Tritone tinere, păspăia vesel și aerul călduț legăna lin frunzele zuzuitoare a bătrânului platan.

Molatică, fără lucru și fericită, grece ca albina la părăsirea grădinii cu pomi și flori, zăcea culcată tinera femeie cu brațele încrucișate peste talia rotundioară. Acum tăcea și-și lăsa ochii să alerge în jur. Un oftat de bucurie și de mândrie izbucni din pieptul ei. Sclave albe, galbine și negre se întreceau cu acul, cu suveica și cu fusul la picioarele ei; lucrau pe întrecute pentru înzestrarea copilului, carea avé să vină pe lume.

Loeta întinse mâna și prinii mica căiță, ce l-o întinse zimbînd o bătrână sclavă neagră. O întinse pe pumn și apoi începu și ea a rîde; era o căițică liliputană din purpură, aur, argint și mărgăritare, pompôsă ca visurile unei bătrâne africane.

În momentul acesta apărură o străină în lăuntru curții. Ea purta un vesmînt dintr-o singură bucată, ce sîmăna în coloare cu pulberea de pe cale. Părul ei lung era acoperit cu cenușă, dar fața ei arsă de lacrimi strălucia totuși de glorie și de frumșetă.

Sclavele, în credința că e o cerșitoare, săriră deja spre a o alunga, înse Loeta Acilia, recunoscîndu-o îndată la prima privire, se ridică și-i merse înainte.

„Marie! Marie!” strigă ea, „cu adevărat tu ești favorita zeului tău. El, pe carele l-ai iubit pe pămînt, te-a ascultat în cerul său și mi-a dăruit aceea, de ce l-am rugat prin întrepunerea ta. Uite în cîce!” adause ea și arăta căițoara, carea încă o ținea în mână. „Cât is de fericită și cât îți mulțumesc!”

„Am știut-o!” răspuse Magdalena, „și am venit să te instruez în adevărata doctrină a lui Isus Christos.”

În dată dimite frunza femeie pe sclavele sale și imbiă Jidanei un scaun de fildeș cu perini brodate cu aur. Magdalena respinse scaunul cu dispreț și cu picioarele încrucișate se așeză pe pămînt la tulpina bătrânului platan, a cărui frunze suflarea lină a vîntului le legăna zuzuind.

„Fică de neamuri nobile,” începu ea, „tu n-ai desprețuit pe ucenicii Domnului. Ați fost setoși și tu l-ai adăpat, ați fost flămîndi, și tu le-ai dat de mîncare. De aceea vreați să te învăț a cunoște pe Isus, pe cum îl cunoșce eu, ca și tu să-l iubesci, pe cum îl iubesc eu. Eu am fost o păcătoasă, pe când am vădut prima oră pe cel mai frumos dintre fiii omenilor.”

Și ea enară, cum se aruncase la picioarele lui Isus în casa lui Simon leprosul și cum turnase din vasul de alabastru tot oleul pe picioarele adoratului rabbi. Ea repeți cuvintele, cari le zise Domnul blînd ca întîmpinare învățăcelilor:

„Ce superați pe această femeie! că bun lucru a făcut ea cu mine. Că pe săraci pururea-l aveți cu voi, ér pe mine nu mă aveți pururea. Ea a turnat acest vas asupra mea, a făcut în semnul îngropării mele. Adevăr, adevăr zic vouă, că ori unde se va predica această evanghelie în totă lumea, spune-se-va și ce a făcut această femeie întru pomenirea mea.”

Și apoi spuse, cum a scos Isus din ea pe cei șapte dracl, și adause:

„De aci în colo încântată și fericită de toate deliciale credinței și ale iubirei am trăit în umbra Domnului ca într'un nou eden (raiu).”

Ea vorbi despre crinii câmpului, cari la olaltă l-au privit, și despre înfinita fericire, despre unica fericire a credinței. Apoi enară, cum ei pentru mîntuirea poporului său a fost vîndut și dus la mîrte. Espune toate patimele Domnului, îngroparea sa și învierea.

„Eu,” esclama dînsa, „eu am fost cea dintâi, carea l-am vădut înviat. Am vădut doi ângeri, îmbrăcați în baine albe, ședînd unul la capul, altul la picioarele mormintului, unde se pusese trupul lui Isus. Și ei ziseră cătră mine: „Măiere, ce plîngi, pe cine cauți?” — „Eu plîng pentru că a luat trupul Domnului meu și nu știu unde l-a pus pe dînsul.” — — Atunci, o ce bucurie, Isus mă întîmpină; eu la început credeam, că e grădinarul. El înse îmi zise: „Marie!” și eu l-am recunoscut după voce, și am strigat: „Rabbi!” și mi-am întins brațele. El înse mi-a răspuns cu voce blîndă: „Nu te atinge de mine, pentru că încă nu m'am suit la Tatăl meu.”

Loeta Acilia, ascultînd narațiunea acesteia, în loc de a se însufleți, tot mai mult pierdea din vioiciunea și liniștea sa. Ea făcu în inima sa un bilanț asupra vieții sale, și o află tare monotônă în alăturare cu aceea a femeiei acesteia, carea iubise pe un zău. Zilele de lucru în viața de până aci a acestei patriciane bogate și evlavioase, aș fost zile de acelea, în cari ea mîncase turte cu amicele sale. Jocurile în circus, iubirea față de bărbatul său și brodăriile cu acul ocupaseră tot timpul esistenței sale. Dar toate acestea ce erau față de peripețiile, cari încălziă simțirile și sufletul Magdalenei? Ea simțea, cum se trezesce în inima sa un fel de jaluzie amară și o durere neterminată. Ea pe Jidovîca, carea chiar și sub cenușa penitenței, strălucia în frumșetă, o invidia pentru pățaniile sale zeesci, ma chiar și pentru nespusa ei durere.

„Dute Jidovîcă! strigă ea, reținîndu-și lacrimile cu mîna. „Dute! Până chiar acum eu eram păciută și mă credeam fericită. Nu sciam, că se pôte afla altă fericire pe lume, de cât aceea, ce am gustat-o eu. Nu cunoșceam altă iubire, de cât aceea a pomposului meu soț Helvius, nici o altă bucurie sacră, de cât a serba misteriiile

zeițelor în felul, cum le serbaseră mama și bunica. Tote aceste, vai, erau așa de simple. Femele rea. Ai voit, să-mi însufii disgust față de viața cea bună, ce am dus-o până acuma. Dară nu țî-a succes. Pentru ce vii și-mi poveste ci de iubirea ta cătră un zău viđibil? Pentru ce te fălescî înaintea mea, a fi vădut pe Isus cel înviat, pe când eu nu-l voiî mai puté vedé? Tu sperai, să-mi turburi chiar și bucuria față de copilul meu, știind bine, că eu nu mă voiî puté presenta cu el înaintea acelu zău, ca acele mame fericite, de cari mi-ai vorbit. Aceasta a fost rîntate din partea ta! Nu vreați să cunoșce pe zăul tău. Tu l-ai iubit prea tare; spre a-l puté iubi, trebuie să ingenunchiezî la picioarele lui cu părul despletit. Aceasta nu e o poziție, pe cum se cuvine soției unui nobil. Helvius s'ar mânia, dacă aș adora eu pe zăul tău. Eu n'am poftă de o religione, în care să te porți cu părul în disordine. Nu! Pe copilul, ce-l port la inimă, de sigur, că nu-l voiî învăța a cunoșce pe Christosul tău. Mica, sermana ființă, de va fi o fetiță, atunci să învețe a iubi pe micile zeese din teracota, cari nu sînt mai mari de cât degetul, și cu cari se pôte juca fără frică. Acestea sînt zeesele cuviincioase pentru mame și pentru copii. Tare îndrăsnéță ești, că te fălescî înaintea mea cu iubirea ta, și mă provocî, a o împărți la olaltă. Cum ore ar puté să fie zăul tău și al meu? Eu n'am dus viața unei femei păcătoase, eu n'am fost stăpînită de șapte dracl, eu n'am rătăcit pe strade: eu sum o femeie onorabilă. Dute!”

Magdalena, vădînd, că apostolia nu e oficiul său, se retrase într'o peșteră din pustietate.

Hagiografi, scriitorii despre viața sfinților, unisono sînt de părere, că Loeta Acilia, după mai mulți ani de la conversațiunea enarată, a trecut la creștinism.

Nicu.

HIGIENA CLERICALĂ

(după Dr. A. Stöhr.)

Biserica și serviciul divin.

Religiunea creștină, ori și unde în lume a venit în atingere cu lucruri omenești, a străformat în spiritul său cu o putere irezistibilă, dar cu perseveranță, ceea ce a aflat, dând însușirea și timbrul ființei sale prin o abundență și nouă formare. Aceasta a făcut-o peste tot în artă ca și în arhitectură.

Din întreaga arhitectonica vechimei clasice, n'a reținut, de cât tehnica elementară, în cele alalte privințe, aș trebuit spiritului nou reformatoriu să-i servescă forme nouă. Materialul brut, s'a supus pe încetul ideiei nouă, și deși a format un cer măestrit și admirabil în aparință reală, în cea ideală a fost o idee creștinăscă formată din petra. Pe lângă totă nisuița esecutării în arhitectura bisericăscă de a da acesteia o intuițiune metafisică, totuși puțin s'a putut valorisa scopul estern saș partea practică.

Așa de es. în multe locuri, clădirile nu corespund recerințelor igienice, și aceste se desconsideră une ori din cauze externe, din lipsa de poziția acomodată, și așa considerațiunile igienice, pentru arhitectii vechi, sînt mai de tot date nitării.

Să căutăm dar, că întru cât corespund considerațiunilor igienice, acele localități, în cari are de a petrece preotul o parte însemnată a zilei și a vieții sale, îndeplinindu-și chemarea sa.

Cu privire la poziția bisericilor, putem cu dreptate zice, că acea n'o putem numi peste tot favoritoare igienice zicînd. Alegerea locului de clădire, adese ori e determinat de alte motive, de parte de cele ce le aveau grecii vechi cînd își construiau templele lor. Coloritul panteistic, care era peste tot întrebisant în totă religioasă clasică-păgână despre zei, cum și cultul frumșetii și a fantasiei, care forma proprie întrîga religioasă a acestor oameni sentimentali, ne explica cauza, pentru care locul serviciilor pentru zeii lor, erau alese și se află tot pe locuri înalte, ce prin însăși poziția teratică împrumutau templelor o sfîntenie naturală.

Simțul de pietate și sufletul credincios, la privirea unei biserici e atras mai mult de un fel de nutremînt spiritual, de cât de dorul de a face studiul tuturor liniilor sau ruinelor unui templu. În momentul meditațiunii și a pietății ce ne cuprinde pe noi cu o putere tainică, cînd înrăm în vre-o biserică creștinească splendidă, nu ne mai lasă să cugetăm la arhitectul vechiu și la erorile igienice a clădirei. Pe arhitectii vechimele înse, în privința acésta, se pare, că un anumit instinct de precauțiune, i-a scutit de ori ce obiecțiune, pentru ei prima datorință a frumșetii arhitectonice se pare că a fost condiția igienică, de ore ce templele grecești ridicate și pe teritóre înalte și și în stil înalt clădite, au corespuns întru tôte recerințelor, ce le pretinde igiena pentru clădirile destinate ca local de convenue pentru atât de mulți oameni.

La ridicarea multor bisericilor creștine, în multe locuri, visitorul nu află considerate principale igienice, și din disconsiderarea acestora, pe încetul, s'au format nescari stări de nesuferit, prefăcîndu-se unele bisericilor în localități strivăcioase sănătății. Aceste neajunsuri se vîd în multe locuri și în cetăți, nu numai la sate. În timpul mai nou, ce e drept, locul său terenul pentru o clădire de biserică se alege mai scrupulos, și acésta e de lipsă nu numai din considerațiuni sanitare, ci e de dorit și din punct de vedere a demnității acestor localități, în care în fie care zi are loc sîrbătorea tainelor sfînte, și în cari sufletul celui ce se rîgă, trebuie să fie neconturbat de sgomotul grijelor și a alergăturilor oamenilor, spre a se înălța la Dumnezeu.

Evul mediu, fidel credinței, dar adese ori condus ca de o copilărească naivitate, altmîntea cugeta. Se lipia adecă cu mare încredere de biserică împărtitoare de daruri, biserică înse o ridică în punctul cel mai conturbat de afacerile diene, ba lipite de case și de dughiane sau bîlțe; și în aceste înconveniente nici clerul, nici poporul n'a aflat în decursul seclilor nimic respingător ori contrazicător, și în adevăr nu lipsa de reverință sau simțămîntul sîlbatic a dictat

aceste, ci din contră în aceste aflăm un document a simțului intern bisericesc a celui timp tare în credință, care și în lucrurile zilnice voia să stea în legătură de sfîntenia cu biserică, de ore ce societatea și biserică erau una. Dorul de a fi așa zicînd în legătură personală cu casa Domnului, este și motivul pentru ce chiar și cimitiriile le aflăm așezate pe lângă biserică, ba s'au ridicat și cripte pe sub biserică. Creștinul cerea și afla o anumită liniștire și consolare în cugetul de ași se aședîndu-i-se trupul în raionul acelei case sfînte, în care în viață așa de des a alergat după consolațiune, și în care, iubiții săi adunându-se, își vor arunca ochii asupra mormîntului, rugându-se pentru sufletul lui. Pentru aceste locuri de vecinic repaus și de deosebită distincție, patriicii cetăților, regi etc. făceau donațiuni deosebite bisericilor.

Spre a nu afla nimic repugnant în aceste datini, e de lipsă a te transpune în modul de cugetare a oamenilor de atunci. Păgânismul și Înduismul ar fi respins cu înfiorare dorința celor ce ar fi voit să fie îngropați sub templele lor, și numai pentru creștin e posibil așa ceva pentru-că mîrtea pentru el nu are acele fiori, ci cu plăcere pie își pleca genunchiul pe muschiul mormintelor generațiunilor trecute. Dar cu totă pietatea acésta, a fost și este o rătăcire neescusabilă igienică ridicarea criptelor în biserică, și populațiunea adese a plătit scump acest netact sanitar. Abstracția făcînd de la poziția esternă și spațiul cât se pôte de liber a unui edificiu bisericesc, în respectul igienic este de cea mai mare momentuositate internul unei biserici, și ori unde nu e considerată acésta condiție igienică, se dă ansă la daune sanitare.

Ori și ce arhitect de ceva renume va trebui să considere nu numai ca o biserică să fie frumoasă și corespunzătoare stilului, ritului și numărului populației, ci și igienice să corespundă pentru ori ce temperatură, ba pot zice pentru ori ce temperatură, ba pot zice pentru ori ce etate, așa că petrecerea în ea, să nu fie spre ruina poporului ori a preotului și pe cum sufletesce are a-l airage, așa și trupesce să nu-i fie în detriment prin diversele influințe atmosferice. Și mi-se pare că cu cât va fi în conturile interne mai neîngrămădită cu totă arta figurilor, cu atât va fi mai ușor de a o ține în mai mare și mai regulată curățenie. Cînd la împărtirea ușilor și a ferestrelor, apoi la așezarea cerului a turnului cu comunicațiunea în el, la poziția altarului etc. nu se va considera că în biserică au de petrecut oameni în diverse timpuri și etăți și pe lângă aceea voesc să audă și să înțelegă cîntarea și rugăciunea, atunci avem nisce petri puse peste olaltă, de cari apropiîndu-te seii a priori, că au să-ți sdruncine sănătatea, fiind că nu s'a considerat momentul igienic, ca acel local sfînt el de sine să se ventileze fără ca prin acésta să fi spus altui înconvenient, adecă curentului nesănătos.

O deteriorare nu neînsemnată și o corumpere a aerului în mai tôte bisericile, e provocată adese și prin o iluminare prearisiputere cu lumină ori cu anumite lampione. E drept că licurirea atîtor lumină dă un prospect sublim acestui local sfînt, și adaugînd la aceste și cîntările frumoase

sub norul de fum de tîmăie ori smirnă, devii ca narcotizat de un simțămînt pios, din o lume mai pe sus, ca cea pămîntescă.

Înse pentru oameni mai slabi de constituție, și pentru cei cu plămîni mai debile și cu nervi mai iritabili, se ivesc pericole mai dese, dacă biserică nu se ventilează ea de sine din modul ei de construcție.

Apoi ce să zic de puterea fizică de resistața a preotului, care vrînd nevrînd trebuie să steie din început pînă la finit, și încă totă viața sa în un atare loc și sub ast fel de stări, să caute, să vorbească și să predice. Pentru aceea e nu numai consult, ci e necesar, ca ferestrele așa să fie întocmite, în cât să fie posibil, fie și pe momente mai scurte, curățirea și ventilarea fără a fi spus curentului nesănătos.

(Va urma.)

HĂRTII VECHI.

(Fine.)

Tertium est, quod illimitata illa auctoritas, quam Episcopus Magnovaradiensis latini Ritus in Episcopum Graeci Ritus exercet, summe perniciose sit, ac maximum propagandae Sacrae Unionis ponat impedimentum. Nullum Clementissima Domina! Sacerdotem creare, nullum Parochum mutare, ad nullorum casuum decisionem me immiscere, absque scitu, et annutu Episcopi, audeo. Unde fit, ut (quod non sine maximo dolore commemorare popum) a proprii Diocesan, quia omni auctoritate destitutus sum, non aestimer: a non unitis vero tanquam pictus Episcopus irridear. Clementissima Domina! Deum cordinum scrutatorem testor, nullo me fostu, nulla ambitione ad haec proponenda impelli. Senex sum prope Septuagenarius: ad tumbam magnis possibus propero: jam quod in mundo appetam, nihil habeo: Illimitatem Superioritatem Episcopi tot annis in silentio, et moerore cordis sustinui, paucis, quibus vivam diebus sustinere non recusio. Verum in conscientia affirmare debeo, et affirmo, donec Episcopus Graeci Ritus ab Episcopi latini tam ampla Jurisdictione exemptus non fuerit non modo Spem nullam adesse, ut Sacra Unio, prout deberet, propagetur, imo periculum ne minuat. Qualem conceptum sibi Graeci Ritus Populi formare debent, dum Schismaticum Episcopum Aradiensem Magnovaradiensi Catholico comparant! illi Episcopales functiones plena cum libertate obeuntem, hunc sine omni auctoritate ingemiscentem, spretum, vilipensum.

Deo, Clementissima Domina! duras me rationes daturum crederem, si specialem hanc circumstantiam, a qua millenorum salus, aut interitus dependet, Majestati Vestrae Sacratissimae non operirem. Hac vero fideliter adaperita, quaecunque tandem Benigna resolutio subsequatur, quietus et tranquillus illam, quae suprema erit, aperiat diem. Sed quia

Quarto: illud quoque Majestas Vestra Sacratissima benigne indulsit, ut respectu subsistentiae diam meae, siquid haberem demisse proponam. Habeo equidem ex speciali Majestatis Vestrae Sacratissimae clementia annam 3. millium Pensionem; sed ingenue confiteor, vix, aut ne vix quidem, quomodo cumque me contraham, subsisto. Enim vero si quotidianus victus, amictus, si domus reparationes, si familiae, et equorum intertentio, si medicorum, Chyrurgorum, Apothecariorum usus, si vestium Episcopatum, sotiisque Capellae Episcopalis provisio, si lampadum, olei, candelarum, olitorumque necessariorum procuratio si Ecclesiae conservatio, si frequentium hospitum adventus,

in cotulum conjici possent. spero, neminem non convincendum, justam meam esse demissam Propositionem, justas pro Benigno Salarii augmendo preces meas.

Cum autem reliqui tres Episcopi confratres mei in Congressu, quem nuper et Benigna Majestatis Vestrae Sacratissimae Dispositione Regia servarunt, complura tam circa Subsistentiam Cleri, quam circa procurandum Sacrae Unionis incrementum demisse proposuerint: ideirco ego hoc loco eadam commemorare non praesumo, sed unice Majestati Vestrae Sacratissimae humillime supplico, ut ea, quae Episcopi Confratres mei ea occasione proposuerunt, clementer exaudire, ac Benignis suis Resolutionibus nos, derum, totumque Populum Graeci Ritus Catholicum consolari dignetur. Quae omnium altissimo Majestatis Vestrae Sacratissimae oraculo omni cum submissione prosterno, ac Deum cum toto meo Clero constanter pro longaeve Majestatis Vestrae Sacratissimae conservatione exorande, emorior

Majestatis Vestrae Sacratissimae
humillimus ac perpetuus fidelis
Subditus et Capellanus.

Originalul se află în arhivul parohiei
gr. cat. din Timișoara Nr. 55. fasc. I. (ante
1820).

Georgiu Trăila
paroch loc. gr. cat.

Bibliografie.

A apărut:

„Semănătorul“, Nr. 10 cu următorul
sumar: O ciupă (nuvelă). I. Gorun. — La
ce? (poesie). Rareș. — Trudiți (nuvelă). A.
Vlahuță. — Imitație (versuri). I. D. —
Plecarea lui Odiseu, G. Coșbuc. — Notițe,
D. — Proletar (poesie). Ada Negri. —
Răspunsuri, Red. Numărul 20 bani. Abona-
mentul 10 lei pe an. Abonamente se pot
face și la redacția foii noastre, trimițându-se
banii înainte cel puțin pe 1/2 an.

„Convorbiri Literare“, Anul 36/1902.
Nr. 2, cu următorul sumar: St. O. Iosif, A
fost odată (poesie). — G. Murnu, Homer:
Iliada, Cântul V. (urmărire). — G. Munteanu-
Murgoci, Escursiuni în Carpați: I. Munții
Leucului. Peștera din Tirnovu-Mic. — N.
Iorga, Istoria lui Mihailu Viteazul. Cap. I:
Familia lui Mihailu Viteazul. — Biron, Or-
ganizarea și naționalizarea meseriilor (studiu).
— I. Bogdan, Lucrările filologice ale D-lor
I. Bărbulescu și I. Biann (dare de samă).
— N. Iorga, Un tânăr învățat român: Dr.
Ilie Bărbulescu (critică). — N. Iorga, G.
Bogdan-Duică: Comunicări mărunt.

„Revista Ilustrată“, redactor Dr. V.
Onișor. Nr. 3, a apărut cu următorul bogat
și variat cuprins: *Iubiri* (poesie) de V. B.
Muntenescu. — *Om fericit* (nuvelă) de Ion
Pop Reteganul. — *Din veacul noii* (poesie)
de Alesandru Aciu. — *Patru zeci de mi de
franci* (istorisire) de E. Legonvé trad. de
Miți Victoria Onișor. — *Adevăratul noroc*
(meditațiuni) de Nițu. — *La Crăciun, La
Anul noii* (datine) de Andrei. — *Ciripituri*
(câte-va reflexii inofensive) de Mefisto. —
Cronica. — Deslegări de găcituri. — Gă-
citură (șaradă) de Sili. Găcitură de șach de
Vasile Moldovan. — Posta Redacțiunii. —
Ilustrațiuni originale: Perde vara, Un evreu,
Plante aquatice. — Revista Ilustrată e cea
mai ieftină revistă românească pentru familie.
Are de colaboratori pe cei mai buni scriitori
de la noi, redactarea e foarte îngrijită. Apare
la 1 și 15 a fie cărei luni. Abonamentele
se fac la Administrație în Bistrița, Strada
Lemnelor 44. — O recomandăm în aten-
țiunea publicului.

Henry Bolo: *Tragedia Calvarului* tra-
dusă de membrii societății de lectură „In-
cențiu Micu Clain“ a teologilor din Blaș.
Edit. societății, pag. 287, prețul 2 corone.

Dr. Ambrosiu Chetianu: *Geografie*
pentru clasa I. gimnazială și reală, partea
I. Ungaria. Blaș 1902. prețul 1 cor. Manu-
alul pregărit după cel mai nou plan mi-
nisterial și cu deosebită considerație la in-
teligența elevilor, e scris în un stil ușor și
la înțelesul băieților.

Statistica Românilor din Transilvania
în anul 1750. făcută de vicarul episcopesc
Petru Aron și publicată de Dr. Augustin
Bunea, canonic mitropolit în Sibiu 1901.
Costă 1 cor. + 10 fil. porto și se poate pro-
cura de la Rsmul autor Dr. Augustin
Bunea în Blaș.

Posta „Unirii“.

Un priutor. Sfirșitul va fi acela contemplat
de Dvostre, de aceea nu credem, că mai e de lipsă
să intervină publicitatea. Păr. B. dacă are parte în
acesta afacere odioasă, a greșit mult. Se sperăm, că
lucrul se va îndrepta în curând.

Emil. În anul viitor sperăm să punem „la
postă“ scrisoarea D-tale.

C. Avem atâtea de acest soi, cât în bună
nădejde, că nu te superi, le-am pus la o parte să
mai odihnescă. Cine știe poate le va veni vre-odată
rîndul. Ziceți, că n'aveți nimic, dar în luna viitoare?
cine ne-ar pute scrie mai detaliat de serbările de la O?

f. Chestiunea nu e de loc actuală și nici nu
sunt motive, cari să provoace acum tractarea ei.
Afară de aceea argumentarea D-tale și conclusia
scosă din aceea, poate fi combătută cu argumente în-
doit de tari, ca cea ce al invocat. Să lășăm lucrul,
când și pentru noi ca partid național românesc se va
deschide poartă largă a libertăților, de cari se bucură
și celelalte partide. Acum, ar fi numai timp pierdut
și muncă zădarnică.

Editor și redactor răspunzător:

Aurel C. Domșa.

Inserate.

49 v. număr
1902.

(11) 1—1

Arveresi hirdetmény.

Alulirt bírósági végrehajtó az 1881.
évi LX. t.-cz. 102. §-a értelmében ezennel
közhirrre teszi, hogy a gyulafehérvári kir.
törvényszék 1900. évi 3347. számú vég-
zése következtében Dr. Maniu Gyula ügyvéd
által képviselt Patria hitelintézet javára
Rosenstein Lázár és társai ellen 116 kor.
— fil. s jár. erejéig 1900. évi Május hó
22-én fogatosított kielégítési végrehajtás
útján felülfoglalt és 880 kor. — fillérre becsült
következő ingóságok, u. m.: Dokolin Filipnél:
háziutórok nyilvános árverésen eladtnak.

Mely árverésnek a hosszuaszói kir.
j bíróság 1901. évi V. 258/2. számú végzése
folytán 116 kor. — fil. tőkekövetelés,
ennek 1899. évi Junius hó 21-ik napjától
járó 6% kamatai, és eddig összesen 92
kor. 86 fillérben biróilag már megállapított
költségek erejéig Mikeszázán végrehajtást
szenvédő lakásán leendő eszközzésére 1902.
évi Február hó 24-ik napjának délelőtti
10 órája határidőül kitűzetik és ahhoz a venni
szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg,
hogy az érintett ingóságok az 1881. évi
LX. t.-cz. 107. és 108. §-a értelmében kész-
pénz fizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek,
szükség esetén becsáron alul is el fognak
adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingosá-
gokat mások is le és felülfoglaltatták és azokra
kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés
az 1881. évi LX. t.-cz. 120. §. értelmében
ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Hosszuaszón 1902. évi Február
hó 11-ik napján.

Kónya János,
kir. j bírósági végrehajtó.

46 v. szám
1902.

(12) 1—1

Arveresi hirdetmény.

Alulirt bírósági végrehajtó az 1881.
évi LX. t.-cz. 102. §. értelmében ezennel
közhirrre teszi, hogy a gyulafehérvári kir.
törvényszék 1900. évi 7058. számú vég-
zése következtében Dr. Maniu Gyula ügyvéd
által képviselt Patria hitelintézet javára
Dokolin Nikulae és társai ellen 70 kor. — fil. s
jár. erejéig 1900. évi Október hó 24-én
fogatosított kielégítési végrehajtás útján
felülfoglalt és 1040 kor. — fillérre becsült
következő ingóságok, u. m.: Dokolin Niku-
láénál: 2 ökör; Lác Anguszinnál: 2 ökör
nyilvános árverésen eladtnak.

Mely árverésnek a hosszuaszói kir.
j bíróság 1900. évi V. 152/4. számú végzése
folytán 70 kor. — fil. tőkekövetelés, ennek
1899. évi Október hó 20-ik napjától járó 6%
kamatai, és eddig összesen 76 kor. 65 fillérben
biróilag már megállapított költségek erejéig
Kis-Iklódon végrehajtást szenvédő lakásán le-
endő eszközzésére 1902. évi Febr. hó 26-ik nap-
jának délutáni 2 órája határidőül kitűzetik és
ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel
hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az
1881. évi LX. t.-cz. 107. és 108. §-a értel-
mében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet
ígérőnek, becsáron alul is el fognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingosá-
gokat mások is le és felülfoglaltatták és
azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen
árverés az 1881. évi LX. t.-cz. 102. §-a értel-
mében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Hosszuaszón 1902. évi Február
hó 12-ik napján.

Kónya János,
kir. j bírósági végrehajtó.

1849 v. szám
1901.

(13) 1—1

Arveresi hirdetmény.

Alulirt bírósági végrehajtó az 1881. évi
LX. t.-cz. 102. §-a értelmében ezennel közhirrre
teszi, hogy a nagy-enyedi kir. járásbíróság
1901. évi V. 779/5. számú végzése következtében
Dr. Maniu Gyula ügyvéd által képviselt
Patria takarékpénztár javára
Kosztea George és társai ellen 113 kor. 40
fil. s jár. erejéig 1901. évi Deczember hó
4-én fogatosított kielégítési végrehajtás
útján lefoglalt és 732 kor. — fillérre becsült
következő ingóságok, u. m.: Kosztea Todor-
nál: 1 tehén, 3 buglya széna; Kosztea Ge-
orgenál: 4 juh; Alexa Maftej I. Junonál:
2 tulok, 2 ökör, 1 szekér stb. nyilvános árve-
résen eladtnak.

Mely árverésnek a nagy-enyedi kir. já-
rásbíróság 1901. évi V. 779/6. számú végzése
folytán 113 kor. 40 fil. tőkekövetelés, ennek
— évi — hó — napjától járó — % kamatai,
és eddig összesen — kor. — fillérben
biróilag már megállapított költségek ere-
jéig Vadveremben az előjáróság házában
leendő eszközzésére 1902. évi Márczius hó
4-ik napjának délelőtti 1/2, 12 órája határidőül
kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók oly
megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett
ingóságok az 1881. évi LX. t.-cz. 107. és
108. §-a értelmében készpénzfizetés mellett,
a legtöbbet ígérőnek becsáron alul is
el fognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingosá-
gokat mások is le és felülfoglaltatták és azokra
kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés
az 1881. évi LX. t.-cz. 102. §-a értelmében
ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Nagy-Enyeden 1902. évi Február
hó 11-ik napján.

Gajzágó Simon,
kir. j bírósági végrehajtó.

Sz. 4107-1901.

(14) 1-1

tkkvi.

Árverési hirdetés.

A balázsfalvi kir. járás-bíróság, mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy a „Patria” balázsfalvi takarékpénztár végrehajtónak Simonis Mátyásné. Speck Margareta végrehajtást szenvedő ellen 580 kor. — fillér s járulékaik iránti végrehajtásos ügyében a monorai 266. számú telekjegyzőkönyvben A f 1 rdsz. 561 hrsz. ingatlanokra 8 kor. a 2 rd. 851-a hrsz. 11 kor. a 3 rd. 896°/1 hrsz. 11 kor. a 4 rd. 941/1 hrsz. 11 kor. az 5 rd. 1406 hrsz. 19 kor. a 6 rd. 1523/1 hrsz. 10 kor. a 7 rd. 1772-c hrsz. 50 kor. a 8 rd. 1836/1 hrsz. 14 kor. a 9 rd. 1911-b hrsz. 9 kor. a 10 rd. 2194 hrsz. 27 kor. a 11 rd. 2253-a hrsz. 166 kor. a 12 rd. 2609 hrsz. 28 kor. a 13 rd. 2624-a 2624-b hrsz. 48 kor. a 14 rd. 2696 hrsz. 34 kor. a 15 rd. 3023. 3024 hrsz. 51 kor. a 16 rd. 3230-a hrsz. 26 kor. a 17 rd. 3293 hrsz. 24 kor. a 18 rd. 3300 hrsz. és 3302 hrsz. 48 kor. a 19 rd. 3955/2 hrsz. 11 kor. a 20 rd. 4081 hrsz. 10 kor. a 21 rd. 4407 hrsz. 184 kor. a 22 rd. 5022. 5023 hrsz. 176 kor. a 23 rd. 5156. 5157 hrsz. 106 kor. a 24 rd. 5384-b 5385-b hrsz. 96 kor. a 25 rd. 5514/2 hrsz. 25 kor. a 26 rd. 5715 hrsz. 118 kor. a 27 rd. 5720 hrsz. 116 kor. és a 28 rd. 5754/1 hrszámra 84 kor. továbbá a 188 sz. tjkvben A f 1 rd. 360. 361 hrsz. ingatlanra 360 korona megállapított kikiáltási árban a végrehajtási árverést elrendelte, s hogy a entebb megjelölt ingatlanok az 1902. évi Márczius hó 7-ik napjának d. e. 10 órakor Monora község házául meg tartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is el fognak adatni.

Árverezni szándékozók kötelesek az ingatlanok kikiáltási árának 10% -át készpénzben vagy az 1881. LX. t.-cz. 42. §-ban jelzett árfolyammal számított óvadékképes értékpapirokban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t.-cz. 170 §-a értelmében a bánatpénzt csak a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

A kir. járás-bíróság mint telekkönyvi hatóság.

Balázsfalván 1901. évi Deczember hó 10-én.

Enyedi Lajos
kir. it. tábl. bír.

Sz. 3782-1901.

(15) 1-1

tkkvi.

Árverési hirdetés.

A balázsfalvi kir. járás-bíróság, mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy Marginean Pável farkasteiki lakos végrehajtónak Bán Marie ugyan oda való lakos végrehajtást szenvedő ellen 360 kor. — fillér s járulékaik iránti végrehajtásos ügyében a farkasteiki 87. számú telekjegyzőkönyvben A f 3 rend 1448 hrszámú ingatlanára 88 kor. és a 10 rd. 222-a 225-a hrszámú ingatlanára 604 kor. megállapított kikiáltási árban a végrehajtási árverést elrendelte, s hogy a fentebb megjelölt ingatlanok az 1902. évi Márczius hó 10-ik napjának d. e. 10 órakor Farkasteike község házához tartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is el fognak adatni.

Árverezni szándékozók kötelesek az ingatlanok kikiáltási árának 10% -át készpénzben vagy az 1881. LX. t.-cz. 42. §-ban jelzett árfolyammal számított óvadékképes értékpapirokban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t.-cz. 170 §-a értelmében a bánatpénzt csak a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

A kir. járás-bíróság mint telekkönyvi hatóság.

Balázsfalván 1901. évi November hó 30-án.

Enyedi Lajos
kir. it. tábl. bír.

Prăvălie românească!

EMIL F. TAMAȘ

BLAȘ

Piața lemnelor.

Recomandă On. public, prăvălia sa, cu mărfuri de băcănie, coloniale, colorii, oleuri, bumbăcării și mărfuri mixte.

Zachăr I-ma raff. Cafea: cuba, ceylon și portorico. Orez: glacé, japan și rangoou. Oleuri. Săpun: de toaletă și rufe. Petroleu: indigen și american. Bumbăcării, Arnici, Bercă etc. etc.

(10) 2-3

Prăvălie românească!

Serviciu prompt și consciințios!

Mărfuri de calitate cea mai bună!

Fundat în anul 1789.

ERNEST KRICKL & SCHWEIGER

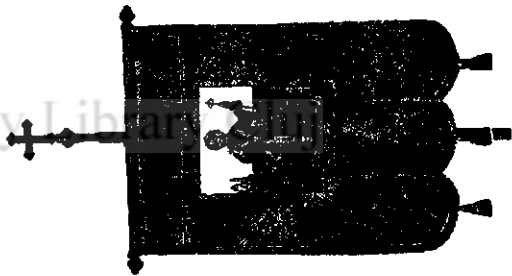
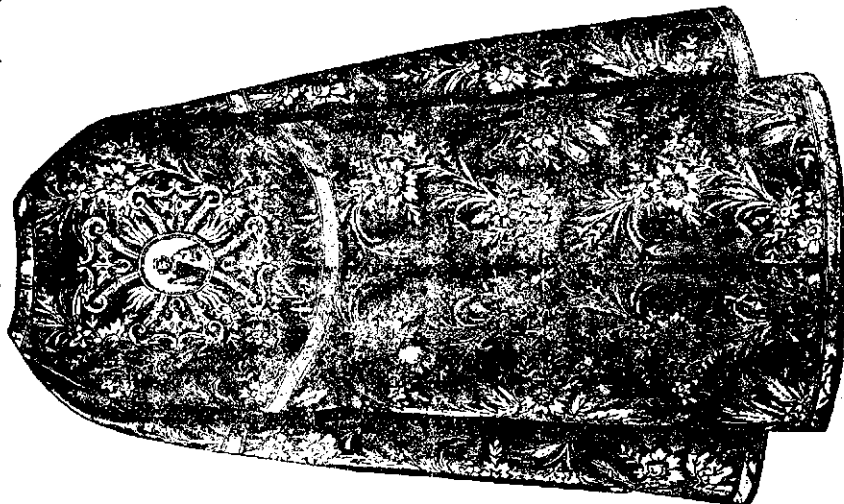
Liferanți de curte ces. și reg. pentru materie de mătășă și ornamente sacre,

Viena I. Kohlmarkt 2. „la porumbul alb”.

recomandă

ornatele sacre, pregătite strict după ritul grec, ca de es. falone, diaconale, sticharii, saccos, omofor, epigonation, mitre, mandii, plasgănice, baldachine, prapori etc. cum și toate utensiliile și vasele sacre de metal, ca disc, ciboriu, cruce, chivot, artoclasie, tricheriu și dicheriu, cadelnițe, candelă, sfeșnice, candelabre etc. toate pregătite solid și cu prețul cel mai ieftin de fabrică.

Cataloage ilustrate se trimit la cerere gratis și franco.

(52) 10-10

